

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/36/2016
Identifikačné číslo spisu:	4614010049
Dátum vydania rozhodnutia:	13.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4614010049.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Františka Moznera v trestnej veci proti obvinenému U. J. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a iné, na verejnom zasadnutí konanom 13. septembra 2016 v Bratislave o dovolaní obvineného U. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2014, sp. zn. 2To/74/2014, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

I. Uznesením Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2014, sp. zn. 2To/74/2014, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo, v ustanovení § 317 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvineného U. J..

Toto uznesenie sa zrušuje.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Nitre sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. sa obvinený U. J., nar. XX. H. XXXX v O., trvale bytom L., naposledy bez prihlásenia W.. XX/XX, okres Topolčany, berie do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. por.

Väzba obvineného U. J. začína plynúť od 13. septembra 2016 počnúc momentom vyhlásenia tohto rozhodnutia a bude sa vykonávať v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby Ilava.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 2. júla 2014, sp. zn. 2T/23/2014, uznal obvineného U. J. vinným v bode 1. zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/, b/ Tr.

zák. v spojení s § 138 písm. a/ Tr. zák. a § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a v bode 2. zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. v spojení s § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Podľa okresného súdu spáchal obvinený tieto trestné činy tak, že

1. 18. októbra 2013 približne o 23.05 hod. v obci W., okres Topoľčany, na križovatke ulice 9. mája a miestnej komunikácie bez označenia pristúpil k maloletej W. U., nar. XX. T. XXXX, idúcej so svedkom T. T., ktorej k pravej strane krku priložil kuchynský nôž značky Solingen s drevenou rúčkou a dĺžkou čepele 12 cm a vyzval ju, aby bola ticho a aby vypla mobilný telefón, pričom maloletú držiac ju kolo krku odviezol do domu číslo XX/XX, do ktorého šiel s nimi dobrovoľne aj svedok T., v ktorom maloletej vulgárne nadával, následne vyzval svedka T., aby z domu odišiel, pričom maloletej v odchode z domu zabránil pod zámienkou, že sa s ňou ešte musí rozprávať,

2. následne po skutku opísanom v bode 1. rozsudku 18. októbra 2013 približne o 23.40 hod. v obci W., okres Topoľčany, v dome číslo XX/XX pristúpil k maloletej W. U., nar. XX. T. XXXX, ktorú napriek jej nesúhlasu vyzliekol donaha, zhodil ju na posteľ, zvalil sa na ňu a napriek odporu maloletej, ktorá styk odmietala a rukami sa ho pokúšala zo seba odtlačiť, vykonal na nej súlož.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., za nezistenia pohľadájúcej okolnosti, zistených príťažujúcich okolností podľa § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 7 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a šesť mesiacov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. uložil trest prepadnutia vecí - 1 ks kuchynský nôž zn. Solingen s drevenou rúčkou s dĺžkou čepele 12 cm.

Obvinený U. J. napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) unesením z 22. októbra 2014, sp. zn. 2To/74/2014, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému U. J. doručené 27. novembra 2014 a jeho obhajcovi 2. decembra 2014, podal priamo obvinený 15. marca 2016 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por., pričom pre potreby dovolacieho konania následne ustanovená obhajkyňa si obvineným podané dovolanie osvojila a zároveň ho argumentačne doplnila.

Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. poukazuje obvinený predovšetkým na to, že z odôvodnení napadnutých rozhodnutí súdov vyplýva, že jeho vina zo spáchania zločinu znásilnenia má byť preukázaná výlučne výpoveďami poškodenej W. U., pričom žiadne iné dôkazy o jeho vine zo strany obžaloby produkované neboli. Zároveň zdôraznil, že podľa lekárskej správy MUDr. L. V. z 19. októbra 2013 prehliadka poškodenej nepreukázala, že by na jej tele boli nejaké znaky násilia. Obžalovaný pritom nepopiera, že mal s poškodenou pohlavný styk, ale tento mal dobrovoľne a nebolo to prvýkrát. Vzhľadom na túto skutočnosť a existenciu rozporných tvrdení medzi ním a poškodenou má za to, že za účelom preukázania jeho viny mal byť vyhotovený znalecký posudok pre posúdenie vierohodnosti poškodenej, o to viac, že ide o dieťa. Podľa dovolateľa pritom práve deti majú zvýšenú tendenciu skutočnosti konfabulovať, predstierať alebo prežité skutočnosti vykladať iným spôsobom ako sa skutočne uskutočnili. Preto tvrdí, že postupom súdu, ktorý nevyhovел jeho návrhu na uskutočnenie znaleckého dokazovania svedkov, mu bolo odopreté právo na spravodlivý zákonný proces a napadnuté právoplatné rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Z tohto dôvodu zároveň tvrdí, že súd nemohol mať za jednoznačne preukázané, že u poškodenej ide o osobu, ktorej schopnosť správne vnímať a následne reprodukovať prežité udalosti nemôže byť znížená. Citujúc ustanovenie § 150 Tr. por. zdôraznil, že je nepochybné, že sú tu závažné pochybnosti, ktoré vyplývajú z listinných dôkazov vykonaných priamo v tejto veci, že u svedkov môže byť podstatne znížená schopnosť vnímať alebo vypovedať a preto týmto postupom súdu, nakoľko ide o svedkov, ktorých výpovede sú pre rozhodnutie obzvlášť dôležité, bolo porušené jeho právo na obhajobu, nakoľko ide o dôkaz, ktorý sám navrhol, avšak takýto dôkaz nemohol sám vykonať, pretože je naň výslovne potrebný príkaz súdu. Podľa dovolateľa pritom ide nepochybne o dôkaz, ktorý mohol buď

potvrdiť alebo vyvrátiť jeho obvinenie, a tým, že súdy oboch stupňov opreli svoje rozhodnutia len o vykonané dôkazy a navyše jeho ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov odmietli, podľa neho ešte zvýraznili porušenie jeho práva na obhajobu.

V tejto súvislosti poukazuje obvinený na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2008, sp. zn. 6Tdo 16/2008, z ktorého okrem iného cituje, že „... Súd môže samozrejme také návrhy, napríklad na vykonanie dôkazov, zamietnuť, avšak iba vtedy, ak má dostatok dôkazov, ktoré ukazujú, že dôkazy navrhované obvineným nemôžu privodiť zmenu dôkazného stavu a smerujú napríklad k účelovému vyvineniu. Ak však o také dôkazy nejde, ale ide o dôkazy, ktoré navyše nepodliehajú plynutiu času (napríklad výsluch svedka po niekoľkých rokoch je relatívne nedostatočným dôkazným prostriedkom pre preukázanie času spáchania skutku na rozdiel od listinného dôkazu - výpisu z účtu, prevádzky telefonických hovorov a podobne), je nevyhnutné, aby ich súd vykonal. Z týchto dôvodov, najmä, ak určité dôkazy nemôže obstarat' strana trestného konania - obvinený - musí ju obstarat' súd, inak môže, ako v prerokúvanom prípade, dôjsť k zásadnému porušeniu práva na obhajobu.“.

Preto sa dovolateľ domnieva, že napadnutými rozhodnutiami boli zásadným spôsobom porušené jeho práva na obhajobu tak, ako tieto majú odraz v základnej zásade Trestného poriadku podľa § 2 ods. 2 v nadväznosti na základné práva a slobody uvedené v druhej hlave Ústavy SR a Listine základných práv a slobôd. Na tomto mieste obvinený zároveň odkazuje na rozpory uvedené v písomnom odôvodnení jeho odvolania proti rozsudku okresného súdu a tvrdí, že vykonaným dokazovaním v prípravnom konaní a pred prvostupňovým súdom nebolo preukázané, že sa stal skutok kladený mu za vinu a z dôvodu závažných pochybností o správnosti skutkových zistení je dôvodné, aby ho súd podľa § 285 písm. a/ Tr. por. spod obžaloby oslobodil a to aj s poukazom na zásadu „in dubio pro reo“.

Okrem toho priamo obvinený odvolávajúc sa na rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 2/2003 spochybňuje procesnú použiteľnosť jeho výpovedí z 19. a 20. októbra 2013, keďže tieto boli podľa neho získané v čase keď nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby. Súčasne namietá prísnosť uloženého trestu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený uviedol, že trestné činy vydierania a znásilnenia patria do spoločnej skupiny trestných činov, konkrétne do druhej hlavy označenej ako trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti, pričom trestný čin znásilnenia sám o sebe obsahuje všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania. Podľa dovolateľa možno konštatovať, že trestný čin znásilnenia je určitým špeciálnym druhom trestného činu vydierania. V tejto súvislosti poukazuje na to, že podľa podanej obžaloby a následne aj napadnutého rozsudku je evidentné, že spáchanie trestného činu vydierania ako aj trestného činu znásilnenia malo nastať v rovnakom čase, oba skutky dejovo aj časovo na seba bezprostredne nadväzujú a predmetom oboch trestných činov je tá istá osoba. Preto hoci obvinený svoju vinu popiera, ak by sa skutok mal stať tak, ako je opísaný v obžalobe, mal byť obžalovaný zo spáchania iba jedného trestného činu a to zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Bezprostredne predchádzajúce konanie, konkrétne obmedzenie osobnej slobody poškodenej fyzickým útokom, násilím alebo hrozbou násilia za použitia zbrane malo byť podľa neho posudzované ako príprava na trestný čin znásilnenia. Má tak za to, že jeho odsúdenie za spáchanie dvoch trestných činov a to zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/, b/ Tr. zák. a zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. je jednak neprimerane prísne a súčasne nezákonné. Zároveň zopakoval, že sa jednoznačne nepodarilo preukázať, že sa skutok stal tak, ako je opísaný v texte obžaloby, pričom v doplnení dôvodov dovolania zdôraznil, že zámerom celého jeho konania bolo vykonať s poškodenou dobrovoľný pohlavný styk.

V podstate z týchto dôvodov obvinený U. J. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, g/, a i/ Tr. por. rozhodol, že uznesením Krajského súdu v Nitre, č. k. 2To/74/2014, z 22. októbra 2014, bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo aj v ustanoveniach § 2 ods. 9 a § 34 ods. 1 Tr. por. v neprospech obvineného U. J., napadnuté uznesenie zrušil, zrušil aj rozsudok Okresného súdu v Topoľčanoch z 2. júla 2014, č. k.

2T/23/2014, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a Okresnému súdu v Topoľčanoch prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Príslušný okresný prokurátor v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že v danom prípade nie sú podľa neho splnené dôvody dovolania. Pokiaľ ide o odsúdeným namietaný postup vo veci rozhodujúcich súdov, je toho názoru, že dokazovanie v tejto veci bolo vykonané v dostatočnom rozsahu a zákonom predpísaným spôsobom. Tak okresný ako aj odvolací súd pri hodnotení dôkazov postupovali v súlade s § 2 ods. 12 Tr. por., pričom aj uložený trest je primeraný charakteru a závažnosti trestnej činnosti. Považuje pritom za nepochybné, že na skúmanie vierohodnosti výpovede W. U. neexistoval zákonný dôvod, keď svedkyňa tak v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní vypovedala o všetkých podstatných okolnostiach skutku zhodne. Samotná skutočnosť, že pri násilnom pohlavnom styku nebola zranená, ešte podľa prokurátora neznamená, že súlož bola z jej strany vykonaná dobrovoľne. Tomu nasvedčuje aj fakt, že ihneď ako odišla z domu odsúdeného, volala kamarátov, o všetkom povedala rodičom a zhodne sa vyjadrovala ku skutku i u lekára. S poukazom na znenie § 150 Tr. por. tvrdí, že zákon stanovuje jednoznačné a veľmi prísne podmienky, za ktorých je možné pristúpiť k tak závažnému zásahu do osobnostných práv svedka, akým je vyšetrovanie jeho duševného stavu. Tieto podmienky v danom prípade neboli splnené, keďže neboli žiadne pochybnosti o tom, že W. U. je schopná správne vnímať a reprodukovat' prežitú udalosť. Čo sa týka použitej právnej kvalifikácie, je prokurátor toho názoru, že tá zodpovedá charakteru protiprávneho konania. Poukazuje pritom na vyjadrenie odsúdeného z 19. októbra 2013, resp. z 20. októbra 2013, kedy v podstate sám priznal, že myšlienka vykonať pohlavný styk s maloletou ho napadla až keď boli u neho doma. Je teda zrejmé, že v prípade konania v bodoch 1. a 2. rozsudku nejde o jeden skutok, keďže absentuje jednotiaci zámer páchatel'a. Preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie U. J. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným U. J. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za potrebné najprv pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a/ až n/ Tr. por. vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 57/2007). Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Prítom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Námietky dovolateľa podradené ním či už pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ alebo písm. g/ Tr. por., ktoré majú svoj základ v tvrdení, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že sa stal skutok kladený mu za vinu, pretože výpoveď poškodenej, ktorú pokladá za jediný dôkaz o jeho vine,

nepovažuje v tomto smere za dostatočnú, sú zjavne skutkovej povahy. Ich podstata totiž spočíva v nestotožnení sa so zisteným skutkovým stavom, hodnotením vykonaných dôkazov a rozsahom vykonaného dokazovania. Námietky tejto povahy sú však uplatniteľné iba v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., kedy je osobou oprávnenou na podanie dovolania výlučne minister spravodlivosti. Z tohto vyplýva, že tieto námietky vecne nezodpovedajú uplatneným dovolacím dôvodom a preto sa nimi dovolací súd nezaoberal (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

Rovnako žiadnemu dovolaciemu dôvodu nezodpovedajú ani výhrady obvineného smerujúce proti výmere uloženého trestu odňatia slobody, ktorý považuje za prísny. V dovolacom konaní totižto možno namietat' (a z pohľadu dovolacieho súdu skúmať) len to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa, nie však (ne)primeranosť v rámci týchto kritérií uloženého trestu (§ 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.). Najvyšší súd sa preto ani týmito námietskami dovolateľa ďalej nezapodieval.

Pokiaľ ide o obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. treba zároveň uviesť, že právo na obhajobu je v zmysle tohto dovolacieho dôvodu potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu. Za jeho porušenie však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10, resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť tohto dovolacieho dôvodu, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom vyplývajúcej z už zmienenej zásady, že účelom dovolacieho konania (s výnimkou dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por.) je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Nemožno preto úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. iba na podklade toho, že nebolo vyhovieť návrhu obvineného na vykonanie dokazovania, ak súd takýto postup dostatočne a nie ľubovoľne odôvodnil (porovnaj najmä rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011, 116/2014, 14/2015).

V tomto kontexte je potom potrebné poukázať na to, že okresný súd sa návrhom obvineného na doplnenie dokazovania znaleckým vyšetrením osobnosti poškodenej, resp. vyšetrením jej duševného stavu zaoberal a v tomto smere k veci okrem iného uviedol: „Obžalovaný taktiež navrhol pribrať do konania znalca za účelom skúmania hodnovernosti a pravdivosti výpovede svedkyne U. s poukazom na to, že táto popierala, že by obžalovaného predtým poznala, pričom poukazoval na výpoveď svedka T.. Z výpovede svedkyne U. jednoznačne vyplýva, že táto nepoprela skutočnosť, že by nepoznala obžalovaného. Už vo svojej prvej výpovedi v prípravnom konaní (čl. 62) uviedla, že ho pozná z videnia z dediny, pričom taktiež potvrdila, že s ním hovorila v krčme daný týždeň, kde sa jej spýtal, či má nejakého frajera. I z výpovede svedka T. vyplynulo, že keď boli v krčme, tak si obžalovaný zavolať svedkyňu do rohu, kde sa rozprávali asi 10 min. Súd nemal pochybnosti o hodnovernosti výpovede svedkyne U. a ani neboli zistené závažné rozpory v jej výpovedi, ktoré by odôvodňovali pribratie do konania znalca z odboru psychológie za účelom zistenia, či nemá svedkyňa sklon ku konfabulácii a vzhľadom k tomuto návrhu na dokazovanie súd podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku nevyhovel, ako dôkazu neodôvodnenému vzhľadom k ostatným dôkazom, pričom sa to týkalo vecí, ktorú súd už zistil zo skôr vykonaných dôkazov.“.

Predmetným dôkazným návrhom sa v rámci odvolacieho konania zaoberal aj krajský súd, ktorý v tomto smere v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „Aj odvolací súd nepovažoval potrebné doplniť dokazovanie pribratím znalcov, ktorí by sa vyjadrili k hodnovernosti výpovede poškodenej, pretože táto, či už v prípravnom konaní ako aj na hlavnom pojednávaní pred samotným súdom I. stupňa o podstatných okolnostiach zhodne vypovedala a uvádzala skutočnosti po tom, ako ju násilím - za použitia noža donútil obžalovaný ísť k nemu domov, chcela odísť z domu obžalovaného, nechcela s ním vykonať súlož, plakala a to, že sa pri súlož nebránila neznamená, že táto bola vykonaná dobrovoľne zo strany

poškodenej. Poškodená mala obavu, že obžalovaný nôž, ktorý mal predtým na jej krku a následne ho položil na stolík použije. Hneď ako odišla z domu obžalovaného, volala kamarátov a keď prišla domov, povedala, čo sa jej stalo aj rodičom. Išla k lekárovi, ktorému taktiež uviedla, že bola prepadnutá chlapom a pod hrozbou zabitia nožom došlo k pohlavnému styku, pričom usúdila zbytočnosť akejkoľvek obrany. Vzhľadom na túto výpoveď poškodenej, ktorá korešponduje aj s tým, čo uviedla lekárovi, neboli zistené na tele žiadne známky násilia.“

Z uvedeného vyplýva, že súdy oboch stupňov sa predmetným dôkazným návrhom obvineného podrobne zaoberali a vo svojich rozhodnutiach dostatočne a presvedčivo (nie ľubovoľne) vysvetlili, prečo ho nepovažovali za dôvodný - v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu z 8. októbra 2008, sp. zn. 6 Tdo 16/2008, na ktoré obvinený v dovolaní poukazuje, za spôsobilý privodiť zmenu dôkazného stavu. Argumentácia dovolateľa týmto rozhodnutím je tak v posudzovanej veci nepriliehavá a to aj so zreteľom na neskôr ustálenú a publikovanú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá je zmienená vyššie.

Pokiaľ ide o obvineným označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., tomuto by v prípade preukázania zodpovedala námietka obvineného o procesnej nepoužiteľnosti jeho výpovedí z 19. a 20. októbra 2013 z dôvodu, že tieto boli získané v čase keď nemal obhajcu, hoci ho mať musel. K tomu je však potrebné uviesť, že povinná obhajoba u obvineného nastala až momentom rozhodnutia o jeho vzatí do väzby. Oba dovolateľom namietané výsluchy boli ale vykonané ešte pred týmto rozhodnutím. Zároveň treba zdôrazniť, že obvinený bol pred ich vykonaním poučený nielen o práve zvoliť si obhajcu ale aj o práve na bezplatnú obhajobu v prípade, ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, a tieto svoje práva nevyužil.

Z uvedeného je zrejmé, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. nie sú v posudzovanej veci splnené.

To však neplatí aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorému zodpovedá námietka obvineného, že skutok, tak ako je opísaný v obžalobe, mal byť právne posúdený iba ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Najvyšší súd pritom v tomto smere nezistil žiaden dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. Preto súc viazaný takto uplatneným dôvodom dovolania (§ 385 ods. 1 Tr. por.) v súlade s § 384 ods. 1 Tr. por. preskúmal v tomto rozsahu zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozhodnutia, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je v posudzovanej veci daný.

K tomu je potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že trestný čin znásilnenia podľa § 199 Tr. zák. je vo vzťahu k trestnému činu vydierania podľa § 189 Tr. zák. v pomere špeciality a ich jednočinný súbeh je preto v zásade vylúčený.

Z pohľadu správneho právneho posúdenia konania kladeného obvinenému za vinu je tak rozhodujúcim určenie, či toto tvorí jeden alebo viac skutkov. Pritom platí, že momentom, ktorý delí konanie páchatel'a na rôzne skutky, je následok závažný z hľadiska trestného práva, ktorý páchatel' spôsobil alebo chcel spôsobiť. Práve následok, ktorý je znakom konkrétneho trestného činu, spája jednotlivé čiastkové konania (útoky) páchatel'a do jedného skutku a preto nemožno považovať za samostatné skutky také útoky, ktoré všetky smerujú k tomu istému trestnoprávne relevantnému následku.

So zreteľom na uvedené je vo vzťahu k posudzovanej veci potrebné uviesť, že hoci popis konania kladeného obvinenému za vinu je v skutkovej vete rozsudku okresného súdu formálne rozdelený do dvoch častí, ide z pohľadu času i priebehu deja o jedno súvislé konanie, ktoré počnúc tým, že obvinený pristúpil k poškodenej, priložil jej nôž ku krku a vyzval ju, aby bola ticho a vypla mobilný telefón, pokračovalo tak, že ju držiak okolo krku odviezol do domu, z ktorého jej následne zabránil odísť a v ktorom ju vyzliekol, zhodil na posteľ a vykonal na nej súlož, a smerovalo nepochybne iba k jedinému trestnoprávne významnému následku a to donútiť poškodenú k súložu. Tomuto plne zodpovedá prvotný opis skutku v uznesení o začatí trestného stíhania z 19. októbra 2013, ktorý bol neskôr iba umelo

rozčlenený vsunutím slov „po skutku opísanom v bode 1“, bez toho, aby toto konštatovanie zodpovedalo vo výroku o vine skutkovo identifikovaným rozdielnym (samostatným) trestnoprávne významným následkom, ktoré obvinený spôsobil (chcel spôsobiť) a ktoré by delili jeho konanie na dva samostatné skutky. Jednoducho povedané, zo skutkovej vety rozsudku okresného súdu nevyplýva, že by obvinený násilím odviezol poškodenú do ním obývaného domu s iným zámerom, než ju donútiť k súloži a že tento úmysel pojal až neskôr.

Pokiaľ prokurátor poukazuje v tejto súvislosti na to, že obvinený pôvodne tvrdil, že myšlienka vykonať pohlavný styk s maloletou ho napadla, až keď boli u neho doma a teda je podľa neho zrejmé, že v prípade konania v bodoch 1. a 2. rozsudku nejde o jeden skutok, treba uviesť, že táto skutočnosť, ako bolo práve uvedené, z popisu skutku, ktorým je dovolací súd viazaný, vôbec nevyplýva.

Na základe týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že skutok, tak ako ho súdy oboch stupňov ustálili a ako je tento uvedený vo výroku o vine rozsudku okresného súdu, mal byť pri správnom použití zákona právne posúdený iba ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a/, b/ Tr. zák. a to s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zák. (čin spáchaný so zbraňou) a na § 139 písm. a/ Tr. zák. (čin spáchaný na dieťaťi).

Zistené porušenie zákona zároveň zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného, keďže nemal byť uznaný za vinného z dvoch trestných činov, ale iba z jedného a v nadväznosti na to mu mal byť ukladaný trest odňatia slobody bez použitia tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. Preto najvyšší súd vyslovil, že dovolaním napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý na túto chybu prvostupňového rozhodnutia nereagoval, hoci táto odôvodňovala podanie dovolania a preto v súlade s § 317 ods. 1, veta druhá Tr. por. bol na ňu povinný prihliadnuť, aj keď nebola vytýkaná, bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a konaním, ktoré mu predchádzalo, v ustanovení § 317 ods. 1 Tr. por. a to v neprospech dovolateľa. Zároveň toto uznesenie zrušil s tým, že bude úlohou krajského súdu aby vec, súc viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí, v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Na tomto mieste sa len pre úplnosť žiada dodať, že podľa § 391 ods. 2 Tr. por. nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v neprospech obvineného, a to nielen pokiaľ ide o ustálené skutkové zistenia (v smere ich prípadného doplnenia v neprospech obvineného), ale ani vo vzťahu k pôvodnej právnej kvalifikácii, keď v prípade zločinu znásilnenia nebol uplatnený znak kvalifikovanej skutkovej podstaty spočívajúci v tom, že čin bol spáchaný so zbraňou.

Napokon, keďže v dôsledku tohto rozhodnutia stratil výrok o treste, ktorý dovolateľ aktuálne vykonáva, právoplatnosť, musel najvyšší súd v súlade s § 380 ods. 2 Tr. por. súčasne rozhodnúť o väzbe obvineného.

V tomto smere považuje dovolací súd za podstatné, že obvinený je dlhodobo nezamestnaný, pričom k trvalému pobytu nie je prihlásený na žiadnej konkrétnej adrese, ale tento má evidovaný iba v meste Partizánske. Zároveň nemožno prehliadať, že ak pred vzatím do väzby v pôvodnom konaní prebýval na adrese W. XX/XX, bolo to len na základe neformálnej ústnej dohody s H.N., hoci v tejto obci bývajú aj jeho rodičia a sestra. Je teda zrejmé, že u obvineného absentujú akékoľvek výraznejšie rodinné, sociálne, či pracovné väzby na konkrétne miesto. Táto skutočnosť v spojení s tým, že aj po rozhodnutí dovolacieho súdu mu je neprávoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere jedenásť a pol roka, odôvodňuje podľa najvyššieho súdu reálnu obavu, že v prípade prepustenia na slobodu ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu a v konečnom dôsledku aj trestu, čím je u neho daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Dôvod tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. u obvineného zas dostatočne odôvodňuje jeho kriminálna minulosť, keďže v odpise z registra trestov má doposiaľ 6 záznamov, naposledy za trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., za ktorý mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, ktorý vykonal 22. februára

2010. Je síce pravdou, že ostatné odsúdenia obvineného sú zahladené, nič to ale nemení na fakte, že v minulosti sa už trestnej činnosti dopustil, čo svedčí o jeho sklone k protiprávnemu konaniu. Obavu z pokračovania v trestnej činnosti zvýrazňuje aj skutočnosť, že v tejto veci prejednávany trestný čin mal spáchať pod vplyvom alkoholu, pričom vyšetrením jeho duševného stavu bolo u neho zistené jeho nadmerné užívanie.

Vzhľadom na takto ustálené väzobné dôvody sa najvyšší súd zaoberal aj tým, či väzbu u obvineného nemožno nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zohľadniac už zmienený nedostatok významnejších väzieb na konkrétne miesto a sklon obvineného k páchaniu trestnej činnosti dospel dovolací súd k záveru, že dohľad probačného a mediačného úradníka nepredstavuje takú záruku, ktorá by bola spôsobilá odstrániť (dostatočne eliminovať) obavy, ktoré aj v tomto štádiu konania odôvodňujú nutnosť väzobného trestného stíhania obvineného.

Najvyšší súd preto rozhodol o vzatí obvineného U. J. do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/ a c/ Tr. por. Tomuto rozhodnutiu pritom nepredchádzal výsluch obvineného, keďže ten výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie, ktorého predmetom bolo rozhodnutie o jeho dovolaní a o ktorom bol riadne a včas upovedomený, konalo v jeho neprítomnosti.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.